

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgriwini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwini Corfforaethol
Dyddiad:	22.11.2023
Pwnc:	Y Gronfa Ffyniant Bro – Caergybi: Trawsnewidiad â diwylliant a threftadaeth yn ei lywio
Pwrpas yr Adroddiad:	Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y Rhaglen Ffyniant Bro
Cadeirydd Sgriwini:	Y Cynghorydd Dylan Rees
Aelod(au) Portfolio:	Y Cynghorydd Llinos Medi – Deilydd Portffolio Datblygu Economaidd
Pennaeth Gwasanaeth:	Christian Branch – Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Awdur yr Adroddiad:	Efan Milner – Rheolwr y Rhaglen Ffyniant Bro
Rhif Ffôn:	2138
E-bost:	efanmilner@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Perthnasol i'r holl aelodau lleol

1 – Argymhelliad/Argymhellion

Bod y Pwyllgor Craffu yn...

- Nodi cynnydd wrth ddatblygu a chyflawni rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro yng Nghaergybi
- Nodi y gweithredir Rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro yn unol â chanllawiau Llywodraeth y DU
- Cydnabod rôl y Cyngor wrth gefnogi Partneriaid Cyflawni'r Rhaglen

Fel y cytunwyd, yr hyn y bydd y diweddariad hwn i'r Pwyllgor Craffu yn canolbwyntio arno fydd prosiectau'r Gronfa Ffyniant Bro a gyflwynir gan Gyngor Tref Caergybi.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Datblygwyd Rhaglen Ffyniant Bro Caergybi yn erbyn cyd-destun blaenoriaethau cyfredol y Cyngor. Roedd polisiau a strategaethau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol allweddol eraill (h.y. y Papur Gwyn ar Ffyniant Bro, Rhaglen Llywodraeth Cymru ar Lywodraethu a'r Fframwaith Economaidd Rhanbarthol ar gyfer Gogledd Cymru) hefyd yn llywio ei gwaith.

Strategaethau lleol:

- Cynllun y Cyngor 2023 -2028 (Cyngor Sir Ynys Môn, 2023)
- Cynllun Llesiant Ynys Môn a Gwynedd (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn, 2018)
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Sir Ynys Môn 2020 –2024 (Cyngor Sir Ynys Môn, 2020)
- Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 – 2026 (Cyngor Sir Ynys Môn, 2017)
- Cyngor Sir Ynys Môn tuag at Gynllun Sero Net 2022-2025 (Cyngor Sir Ynys Môn, 2022)

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgriwtini

1. Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]
2. Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]
3. Sgriwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]
4. Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:
 - Y tymor hir
 - Atal
 - Integreiddio
 - Cydweithio
 - Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. Mae'r Rhaglen yn trafod rôl sylweddol gan bartneriaid allanol wrth gwblhau'r Rhaglen Ffyniant Bro'n llwyddiannus. Sut mae'r Cyngor yn cydweithio ac yn eu cefnogi i sicrhau cydymffurfiaeth lawn a llwyddiant?
2. Sut mae'r prosiectau Ffyniant Bro yn cael eu mesur o ran allbynnau uniongyrchol ac anuniongyrchol?
3. Pa sicrwydd gellid ei gynnig y bydd yr holl o'r gronfa'n cael ei gwario'n llwyddiannus, tran sicrhau cydymffurfiaeth a gwerth am arian?
4. Yn yr adroddiad, trafodir 5 prif risg ynghlwm wrth y Rhaglen. Pa fesurau sydd ar waith i reoli a lliniaru'r risgiau hyn?

5 – Cefndir / Cyd-destun

a) Datblygu Cais Caergybi a Gweithio mewn Partneriaeth

Ym mis Mehefin 2022, sicrhawyd penderfyniad gan yr Aelod Portffolio i gymeradwyo gwaith cyflwyno cais y Cyngor Sir i Gronfa Ffyniant Bro Llywodraeth y DU (y Gronfa Ffyniant Bro)

Cyflwynwyd y cais "Caergybi: Trawsnewid â diwylliant a threftadaeth yn ei lywio" ar 6 Gorffennaf 2022.

Yn y cais ceir pecyn o brosiectau i Gaergybi i gynyddu cyflogaeth; gwella'r hyn a gynigir yng nghanol y dref a phrofiad ymwelwyr; cynyddu nifer yr ymwelwyr a gwariant; sicrhau arwynebedd llawr modern i ddiwallu anghenion busnes a'i gwneud yn haws i bobl gael at y celfyddydau, diwylliant a hamdden.

Y Partneriaid Cyflawni yw:

- Cymunedau'n Gyntaf Môn
- Canolfan Ucheldre
- Esgobaeth Bangor
- Cyngor Tref Caergybi
- Adfywio Treftadaeth – y Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd

Cafwyd cadarnhad o'r cais llwyddiannus ar y 18fed o Ionawr 2023.

Penderfynodd y Cyngor Sir ganolbwyntio ar wahodd mynegiannau o ddi-ddordeb gan bartneriaid allanol ar gynlluniau y gellid eu cyflawni ar y cyd â'r Cyngor Sir ar gyfer ail rownd y Fforwm. Gellid cefnogi prosiectau gwerth hyd at £20m a darparwyd cyllid o £125,000 ar gyfer costau datblygu.

Yn ystod yr asesiad hwn daeth yn amlwg mai dim ond cais oedd yn canolbwyntio ar fynd i'r afael ag anghenion economaidd-gymdeithasol Caerdybi fyddai'n debygol o fodloni gofynion penodol Llywodraeth y DU a chael unrhyw gyfle o lwyddo. Ymhlith y gofynion hyn roedd y gallu i wario ar unwaith; cael eu cyflawni erbyn mis Mawrth 2025; dangos gwerth am arian; a bod â chaniatadau statudol ac arian cyfatebol (neu bod modd dangos nad oes unrhyw rwystrau rhag eu sicrhau). Penderfynwyd, hefyd, y byddai un cais a ganolbwyntiai ar nodweddion 'treftadaeth; diwylliant a threflun' Caerdybi, yn hytrach nag ar anghenion adfywio ehangach yr Ynys, yn debygol o sgorio'n uwch yn erbyn gofynion Llywodraeth y DU. Mae adroddiad blaenorol i'r Pwyllgor Craffu ar Raglen y Gronfa Ffyniant Bro wedi'i gynnwys yn Atodiad A. Mae rhagor o wybodaeth am y Rhaglen ynghlwm wrth Atodiad B.

b) Rôl y Cyngor Sir wrth gyflwyno Rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro

Caiff Rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro ei rheoli, ei gweithredu a'i monitro gan y Cyngor (gyda'r Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd yn gyfrifol amdani o ddydd i ddydd).

Mae Rheolwr Rhaglen ac Uwch Swyddog Prosiect wedi'u penodi i oruchwylio gwaith rheoli rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro, gan weithio'n agos gyda'r pum partner prosiect i sicrhau eu bod yn cyflawni'r cais fel y'i cyflwynwyd yn yr achos busnes gwreiddiol, yn unol â'r gost, yn brydlon a chan sicrhau'r holl allbynnau. Bydd cydweithwyr yn y Gwasanaethau Cyllid hefyd yn chwarae rhan allweddol o ran monitro'n ariannol, cydymffurfio a rheoli risg.

Mae'r fframwaith llywodraethu ar gyfer y Rhaglen fel a ganlyn;

- a) **Bwrdd y Rhaglen** – y Prif Weithredwr, Aelod Portffolio Datblygu Economaidd, Aelod Portffolio Cyllid, y Swyddog Adran 151, Pennaeth y Gwasanaeth Ymchwil a Datblygu, Prif Swyddog Datblygu Economaidd, Rheolwr Rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro, Uwch Swyddog Prosiect y Gronfa Ffyniant Bro ac AS Ynys Môn.
- b) **Y Grŵp Cyflawni** – Cymunedau'n Gyntaf Môn, Canolfan Ucheldre, y Cyngor Tref, yr Eglwys yng Nghymru, Swyddog Treftadaeth y Cyngor, y Rheolwr Rhaglen, yr Uwch Swyddog Prosiect a'r Rheolwr Grantiau
- c) **Y Grŵp Rhanddeiliaid** – Holl Aelodau Etholedig Ynys Cybi a Chaerdybi, Maer Cyngor Tref Caerdybi, Cadeirydd Bwrdd Cymunedau'n Gyntaf Môn, Cynrychiolydd y Ffederasiwn Busnesau Bach, Rheolwr y Rhaglen, yr Uwch Swyddog Prosiect

Mae'r graddfeydd amser ar gyfer cyflawni yn heriol a rhaid gwario'r £17m erbyn mis Mawrth 2025. O'r herwydd, bydd cael y fframweithiau cefnogi hyn yn eu lle yn helpu i gyflawni'r rhaglen. Mae'r Cyngor wedi llunio Cytundebau Cyfnod Datblygu ar wahân gyda phedwar o'r partneriaid cyflawni er mwyn sicrhau bod eu prosiectau'n cael eu datblygu ar

amser. O 1 Tachwedd ymlaen, mae'r pedwar partner wedi ymrwymo i Gytundebau Cyflawni er mwyn parhau â'r cynnydd y maent wedi'i wneud.

Cytunwyd ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth ar wahân i brosiectau Treftadaeth y Cyngor.

1) Y Sefyllfa ddiweddaraf ynghylch y Prosiectau

Yn **Atodiad C** mae trosolwg o gynnydd ar Brosiectau Cymunedau'n Gyntaf Môn, Esgobaeth Bangor (Eglwys yng Nghymru), Canolfan Ucheldre a'r Treflun.

Yn y tabl isod ceir y wybodaeth fwyaf diweddar a manylach mewn perthynas â phrosiect Cyngor Tref Caergybi (o gofio mai nhw yw canolbwynt y cyfarfod hwn).

Disgrifiad	Cynnydd	Camau Nesaf	Gwerth
Ailddatblygu'r pedair lloches ar draeth Newry i greu ciosgs masnachol a manwerthu	<p>Cwblhawyd dyluniadau terfynol a chafwyd pob caniatâd statudol.</p> <p>Mae materion yn ymwneud â draenio wedi'u datrys.</p> <p>Mae Dogfennau Tendr ar gyfer y datblygiadau wedi'u rhyddhau ar GwerthwchiGymru.</p> <p>Cytunwyd ar denantiaid ar gyfer y ciosgs.</p>	<p>Adolygu cyflwyniadau tendr yn erbyn costau cymeradwy gwreiddiol.</p> <p>Penodi contractwyr i wneud y gwaith</p> <p>Y disgwyl nawr yw mai Mai 2 yw'r dyddiad cwblhau newydd.</p>	£400,000
Estyniad i gyfateilad yr Empire gan gynnwys ailddatblygu'r Ganolfan Chwarae Meddal a gwneud gwelliannau i'r Sinema	<p>Mae dyluniadau terfynol wedi'u cwblhau.</p> <p>Ar hyn o bryd, mae disgwyl caniatâd cynllunio am y dyluniadau allanol.</p> <p>Mae Dogfennau Tendr ar gyfer y datblygiadau wedi'u rhyddhau ar GwerthwchiGymru.</p>	<p>Adolygu cyflwyniadau tendr yn erbyn costau cymeradwy gwreiddiol.</p> <p>Os oes angen, gweld a oes modd gwneud arbedion heb iddo andwyo'r prosiect.</p> <p>Y disgwyl nawr yw mai mis Awst 2024 yw'r dyddiad cwblhau newydd.</p>	£1.3M

	Cytunwyd ar denantiaid ar gyfer y ciosgs.	Penodi contractwyr i wneud y gwaith	
<p style="text-align: center;">2) Cyfleoedd Caffael Lleol</p> <p>Cynhaliodd tîm cyflawni'r Gronfa Ffyniant Bro ddigwyddiad Cwrdd â'r Prynwr yng Ngwesty Bae Trearddur (6 Gorffennaf 2023) i godi ymwybyddiaeth am y cyfleoedd i gontractwyr lleol. Gwahoddwyd ugain o gwmnïau lleol i'r digwyddiad ac roedd deg yn bresennol. Rhoddodd y partneriaid cyflawni amlinelliad o'u cynigion i'r cwmnïau oedd yno ac yna cafwyd cyfle i drafod y cynlluniau'n fanylach.</p> <p>Bydd y partneriaid cyflawni a thîm cyflawni'r Gronfa Ffyniant Bro hefyd yn rhyddhau gwybodaeth yn ymwneud â chyfleoedd tendro ar sianeli Cyfryngau Cymdeithasol pan fo'n berthnasol.</p> <p style="text-align: center;">3) Ymgysylltu Lleol</p> <p>Medi 26 cynhaliwyd digwyddiad cymunedol yn Neuadd y Dref gyda gwahoddiad agored i bawb yn y gymuned. Unwaith eto, cyflwynodd partneriaid cyflawni eu cynigion ac roeddent ar gael i ateb cwestiynau.</p> <p>Bydd rhagor o ddigwyddiadau Cwrdd â'r Prynwr a rhai cymunedol i ysgogi mwy o ddiddordeb yn y rhaglen a sicrhau bod trigolion a busnesau'n elwa. Yn ogystal â hyn, bydd ymarfer marchnata dwys a chydlynol trwy sianeli cyfryngau cymdeithasol.</p> <p style="text-align: center;">4) Risgiau sy'n gysylltiedig â'r Gronfa Ffyniant Bro</p> <p>Fel rhan o'r cyflwyniad, mae'r Cyngor wedi paratoi Cofrestr Risg Rhaglen a gaiff ei monitro'n chwarterol. Dyma rai risgiau a nodwyd wrth gyflwyno'r Gronfa Ffyniant Bro ar Ynys Môn:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Oherwydd bod y sector adeiladu a chwyddiant mor anwadal ac nad oes modd rhagweld beth all ddigwydd iddynt, cafwyd cynnydd annisgwyl yng nghostau deunyddiau a gallai hyn barhau. b. Nid yw'r Cyngor mewn sefyllfa i ddarparu unrhyw gyllid ychwanegol os bydd amrywiadau cost gyda'r £17m. c. Risg i enw da'r Cyngor, fel y Corff Atebol sy'n gyfrifol am reoli'r Gronfa Ffyniant Bro ar Ynys Môn, pe na bai unrhyw un o'r prosiectau'n cael eu cyflawni. Mae diddordeb allanol yn hyn yn hynod o amlwg. d. Amserlenni heriol. 			

e. Y Cyngor ddim yn manteisio'n llawn ar y cyfle a gyflwynir gan y Gronfa Ffyniant Bro.

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Dim – bydd ceisiadau gan grwpiau gwarchoddedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ac ar eu cyfer yn cael eu trin yn union yr un fath a gellid targedu cyllid at y grwpiau hynny.

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantaidd economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Nod cyffredinol Rhaglen Cronfa Ffyniant Bro Caergybi yw troi dirywiad canol y dref ar ei ben drwy:

- Lleihau nifer yr adeiladau gwag neu adeiladau sy'n mynd â'u pennau iddynt
- Cynyddu nifer yr ymwelwyr a gwariant
- Cynyddu cyflogaeth a lleihau diweithdra
- Sicrhau arwynebedd llawr modern i gwrdd ag anghenion busnes
- Ei gwneud yn haws i bobl gael at y celfyddydau, diwylliant a hamdden
- Amrywio'r cynnig canol tref

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Cadarnhaol -

Mae Rhaglen y Gronfa Ffyniant Bro yn anelu at greu 65 o swyddi Cyfwerth ag Amser Llawn newydd yn rhan o'r datblygiadau. Bydd y cyfleoedd hyn ar gael ar draws ystod o sectorau naill ai mewn sefydliadau partner neu mewn mentrau preifat. Bydd llawer o'r swyddi'n rhai sy'n ymwneud â'r cyhoedd a byddant yn helpu i roi hwb i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn yr ardal.

7 – Goblygiadau Ariannol

Niwtral - nid oes unrhyw oblygiadau ariannol i'r Cyngor Sir gan fod cost datblygu'r cais a goblygiadau staffio eisoes wedi'u talu a ffynonellau allanol fydd yn talu amdanynt. Pe byddai costau prosiectau unigol yn codi, yna bydd yn rhaid i Bartneriaid Cyflawni edrych ar opsiynau ariannu ychwanegol.

8 – Atodiadau

Atodiad A – Crynodeb o Gais Caergybi i'r Gronfa Ffyniant Bro

Atodiad B – Trosolwg o Brosiectau'r Gronfa Ffyniant Bro

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Atodiad C – Adroddiad blaenorol i'r Pwyllgor Sgriwtini (Mawrth 2023)